

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 463/2020-56

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Henrietou Danišovou, Janka Alexyho 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 14, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1, 2 a 3, čl. 46 ods. 1, 2 a 4 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 9 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov s poukazom na čl. 16 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie uznesením Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. 4 Kn 333/19/1100-6 z 21. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti a skutkový stav

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Henrietou Danišovou, ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 14, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1, 2 a 3, čl. 46 ods. 1, 2 a 4 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 9 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (ďalej len „nariadenie“) s poukazom na čl. 16 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie uznesením Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej aj „krajská prokuratúra“) č. k. 4 Kn 333/19/1100-6 z 21. februára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka 25. augusta 2020 doručila ústavnému súdu doplnenie podania, v ktorom bez akýchkoľvek bližších podrobností uviedla, že usvedčila vyšetrovateľov Policajného zboru konajúcich vo veci, ale zatiaľ nedisponuje rozhodnutím.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 11. októbra 2019 podala sťažovateľka trestné oznámenie na vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV, odboru kriminálnej polície, 2. oddelenia vyšetrovania (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) mjr. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „vyšetrovateľ“) a na vyšetrovateľku okresného riaditeľstva npor. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „vyšetrovateľka“) pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa. Sťažovateľka vyčítala vyšetrovateľovi, že napriek zákazu spracovávať osobné údaje týkajúce sa zdravia podľa čl. 9 ods. 1 nariadenia nahliadol 26. septembra 2019 v čase od 9.35 h do 10.29 h do súdneho spisu Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) vedeného pod sp. zn. 25 Ps 3/2019, pričom predmetom tohto konania má byť obmedzenie spôsobilosti

sťažovateľky na právne úkony. Sťažovateľka sa domnieva, že dôsledkom nahliadnutia vyšetrovateľa do predmetného súdneho spisu okresného súdu bolo odmietnutie jej trestného oznámenia týmto vyšetrovateľom. Vyšetrovateľke sťažovateľka vyčítala, že pri vyhotovovaní zápisnice o doplnení ňou podaného trestného oznámenia nesprávne zaznamenávala jej slová. Ako príklad uviedla, že jej mala opakovane diktovať do zápisnice „... podľa § 194a Trestného zákona...“, ale vyšetrovateľka písala stále „... podľa § 194 Trestného zákona...“, aj keď po napísaní a prečítaní zápisnice to vyšetrovateľka opravila. Sťažovateľka sa domnieva, že vyšetrovateľka takýmto spôsobom chcela spochybníť jej duševný stav. Taktiež v inej trestnej veci mala rovnaká vyšetrovateľka odstúpiť časť trestného oznámenia sťažovateľky na sekciu kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

3. Už uvedené konanie vyšetrovateľa a vyšetrovateľky teda sťažovateľka napadla trestným oznámením, ktoré vyšetrovateľ Policajného zboru, útvaru inšpekcie, Úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby Západ uznesením ČVS: ÚIS-685/OISZ-2019 zo 6. decembra 2019 odmietol. Predmetné uznesenie bolo 16. decembra 2019 doručené sťažovateľke, ktorá proti nemu podala 18. decembra 2019 sťažnosť. Túto jej sťažnosť krajská prokuratúra zamietla napadnutým uznesením.

4. Sťažovateľka tvrdí, že napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry je nezákonné, arbitrárne, všeobecné, účelové, nespĺňajúce požiadavky kladené v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru a judikatúry na spravodlivé trestné konanie. Uvádza pritom, že z napadnutého uznesenia nevyplýva, na akých zadokumentovaných dôkazoch bolo založené. Sťažovateľka poukázala aj na to, že jej námietka zaujatosti proti konajúcemu vyšetrovateľovi bola prokurátorom krajskej prokuratúry vyhodnotená tak, že sa ňou napádal iba procesný postup vyšetrovateľa. S týmto sťažovateľka nesúhlasila, pretože práve v postupe vyšetrovateľa sa podľa nej prejavil jeho negatívny vzťah k nej, ktorý mal vzniknúť na základe bližšie nešpecifikovaných väzieb.

5. Sťažovateľka v ďalšej časti svojej ústavnej sťažnosti značne chaoticky poukazuje na viaceré trestné konania, ktoré iniciovala ako oznamovateľka (najmä porušovanie domovej slobody a zneužívanie právomoci verejného činiteľa) a ktoré celkom očividne nesúvisia s trestnou vecou, ktorá je predmetom tejto ústavnej sťažnosti (ako je zhrnutá v bodoch 2 a 3 odôvodnenia tohto uznesenia). Sťažovateľka spája všetky tieto trestné konania do jedného celku a opakovane spochybňuje postupy a rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, ak nepostupovali pri vybavovaní jej trestných oznámení podľa jej predstáv. Takýto postup orgánov činných v trestnom konaní mal podľa názoru sťažovateľky zasiahnuť aj jej spoločenské postavenie. Napáda aj svoju dcéru, ktorá proti nej mala podať návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Bez súvislosti k veci cituje rôznorodé zákonné ustanovenia, články ústavy a dohovoru, ku ktorým pridáva vlastný komentár, ktorý nemá žiadnu súvislosť s predmetným trestným konaním. Do tejto nezrozumiteľnej časti jej ústavnej sťažnosti zapadá aj doplnenie podania z 25. augusta 2020, v ktorom bez akýchkoľvek podrobností uviedla iba to, že sa jej podarilo usvedčiť vyšetrovateľov, ale že vec ešte nie je právoplatne skončená a nedisponuje rozhodnutím.

6. Sťažovateľka si uplatnila proti krajskej prokuratúre finančné zadostučinenie vo výške 100 000 €. Výšku tejto sumy žiadnym spôsobom neodôvodnila. Okrem toho bez akejkoľvek súvislosti k predmetu ústavnej sťažnosti uviedla, že proti „UIS, OI, OIS Z“ si uplatňuje škodu a morálnu ujmu vo výške 500 000 € a proti okresnému riaditeľstvu si uplatňuje škodu a nemajetkovú ujmu vo výške 26 miliónov eur.

7. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo a základné ľudské právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] podľa Čl. 127 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky upravené v Čl. 46 ods. 1, ods. 2, ods. 4, Čl. 48 ods. 1, Čl. 12 ods. 1, ods. 2, ods. 4, Čl. 14, Čl. 16 ods. 1, ods. 2, Čl. 19 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, Čl. 6 ods. 1, Čl. 8 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane základných a ľudských právach a slobôd, Čl. 9 ods. 1 Nariadenia európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb v súvislosti so spracovaním osobných údajov a voľnom pohybe

týchto údajov s poukazom na Čl. 16 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, právoplatným Uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry Bratislava, Vajnorská 47, 812 56 Bratislava, číslo 4 Kn 333/19/1100-6 zo dňa 21.02.2020 a konaním, ktoré mu predchádzalo porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie prokurátora Krajskej prokuratúry Bratislava, Vajnorská 47, 812 56 Bratislava číslo 4 Kn 333/19/1100-6 zo dňa 21.02.2020, právoplatné dňa 21.02.2020 a Uznesenie vyšetrovateľa Policajného zboru, Úradu inšpekčnej služby, útvar inšpekcie, odbor inšpekčnej služby Západ zo dňa 06.12.2019 pod ČVS: UIS-685/OISZ-2019, právoplatné dňa 21.02.2020 prikazuje Krajskej prokuratúry Bratislava Vajnorská 47, 812 56 Bratislava a Úradu inšpekčnej služby, útvar inšpekcie, odbor inšpekčnej služby Západ, Mlynské Nivy 61, Bratislava aby vo veci konali.

3. Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 100 000,- eur, slovom jedenstotisíc eur, ktoré je povinná Krajská prokuratúra Bratislava, Vajnorská 47, 812 56 Bratislava vyplatiť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet sťažovateľky vedený v [REDAKOVANÉ].

4. Súd priznáva zvolenej advokátke JUDr. Henriete Danišovej, ul. Janka Alexyho 7, 841 01 Bratislava, reg. SAK 610, IČO: 17448565 trovy konania vo výške 415,51 eur za úkony: príprava a prevzatie, spísanie ústavnej sťažnosti (2x163,33 eur + Režijný paušál 2x9,80 eur,+20%DPH vo výške 69,25 eur), ktoré je povinná zaplatiť Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ul. Štúrova 2, 81102 Bratislava alternatívne Okresná prokuratúra Bratislava I, Kvetná 13, 820 05 Bratislava, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. “

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

15. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

16. Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

17. Podľa čl. 14 ústavy každý má spôsobilosť na práva.

18. Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

19. Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

20. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

23. Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

24. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

25. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

26. Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

27. Podľa čl. 9 ods. 1 nariadenia zakazuje sa spracúvanie osobných údajov, ktoré odhaľujú rasový alebo etnický pôvod, politické názory, náboženské alebo filozofické presvedčenie alebo členstvo v odborových organizáciách, a spracúvanie genetických údajov, biometrických údajov na individuálnu identifikáciu fyzickej osoby, údajov týkajúcich sa zdravia alebo údajov týkajúcich sa sexuálneho života alebo sexuálnej orientácie fyzickej osoby.

28. Podľa čl. 16 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v konsolidovanom znení každý má právo na ochranu osobných údajov, ktoré sa ho týkajú.

III.

Ústavnoprávne východiská a posúdenie vecí ústavným súdom

29. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

30. Podstatou námietok sťažovateľky je jej nesúhlas s odmietnutím jej trestného oznámenia vo veci zneužitia právomoci verejného činiteľa, ktoré bolo v konečnom dôsledku potvrdené napadnutým uznesením krajskej prokuratúry. Sťažovateľka sa domnieva, že predmetný postup orgánov činných v trestnom konaní spôsobil porušenie ňou uvedeného pomerne rozsiahleho zoznamu jej základných práv, práv a článkov ústavy, resp. nariadenia.

III.1 Neprípustnosť ústavnej sťažnosti

31. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej rozhodnutie krajskej prokuratúry predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zistil, že je potrebné ju odmietnuť ako neprípustnú.

32. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že cieľom právomoci ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je primárne preskúmavať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmavať, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

33. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

34. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

35. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

36. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio*

inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

37. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hrozacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

38. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

39. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajskej prokuratúry sťažovateľka nevyužila účinný prostriedok nápravy, ktorým je podanie na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní prokurátorom. Taký prieskum sa vykonáva nadriadeným prokurátorom, a to v zmysle príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. 11/2019 z 28. novembra 2019 účinného od 1. januára 2020 (ďalej len „príkaz“). Podľa čl. 1 príkazu tento príkaz upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku alebo odstránenia prieskumov prokurátora v predsúdnom konaní... a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Príkaz je vyjadrením osobitného oprávnenia generálneho prokurátora podľa § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) vydávať príkazy, pokyny a iné služobné predpisy, ktoré sú záväzné pre všetkých prokurátorov, právnych čakatel'ov prokuratúry, asistentov prokurátorov a ostatných zamestnancov prokuratúry. Také oprávnenie má osobitnú povahu vo vzťahu k ostatným inštitútom zákona o prokuratúre a keďže je príkaz pre prokurátorov záväzný, je postup podľa neho (čl. 6 ods. 4 príkazu spolu s nadväzujúcimi ustanoveniami zákona o prokuratúre) právnym prostriedkom na ochranu základných práv a slobôd podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

39.1 Možno dodať, že nie je úlohou ústavného súdu v tomto konaní akokoľvek posudzovať príkaz generálneho prokurátora v kontexte legislatívneho vývoja súvisiaceho s preskúmaním tzv. podnetov podľa zákona o prokuratúre. V konaní o ústavnej sťažnosti je jeho úlohou posúdiť, či ide o účinný prostriedok nápravy, na základe ktorého je príslušný prokurátor povinný na základe podania dotknutej osoby preskúmať postup skôr konajúceho prokurátora a ak uzná jeho námietky za dôvodné, prijať efektívne opatrenie v trestnej veci. Odpoveď na túto otázku je pozitívna, čomu zodpovedá čl. 6 ods. 4 príkazu (bezodkladné prijatie opatrení v trestnej veci) v nadväznosti na vecne súvisiace inštitúty zákona o prokuratúre – najmä už uvedený § 6 ods. 1, podľa ktorého nadriadený prokurátor

je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor. Podoba efektívneho opatrenia v trestno-procesnej rovine (teda v čom bude spočívať dotknutý úkon, resp. pokyn na jeho vykonanie) je potom predurčená úpravou samotného Trestného poriadku odvíjajúcou sa od úpravy dozoru prokurátora podľa § 230 označeného zákona. Popísaný postup, pri ktorom je do prieskumu zákonnosti postupu v trestnom konaní zapojený ďalší, vyšší článok na inštitucionálnej úrovni prokuratúry [nadriadený, resp. bezprostredne nadriadený prokurátor podľa čl. 4 písm. b), c) príkazu v nadväznosti na § 54 ods. 2, resp. § 53 ods. 1 zákona o prokuratúre], zjavne predstavuje vyšší štandard ochrany základných práv než postup bez využitia dotknutého prostriedku (v čom je aj jeho primárny účel). Zároveň platí, že príkazy generálneho prokurátora, ktorých vydávanie je tradičným využitím jeho pôsobnosti podľa zákona o prokuratúre, sú súčasťou zákonom vyvolaného pozitívno-právneho stavu, sú prokurátormi obligatórne rešpektované a bez zistenia ich obsahu nie je možné (vyčerpávajúco kvalifikované) poskytnutie právnej ochrany v oblasti, ktorej sa týka podaná ústavná sťažnosť.

39.2 Keďže v dotknutej trestnej veci nebolo vznesené obvinenie, nevznikla prekážka právoplatne rozhodnutej veci podľa § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku a postup uvedený v predchádzajúcom bode má osobitnú povahu oproti návrhu podľa § 364 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ktorý by bol „iným podaním podľa Trestného poriadku“ v zmysle čl. 1 príkazu).

39.3 Vzhľadom na to, že sťažovateľka nevyužila prostriedok na ochranu svojich práv (bod 39 tohto odôvodnenia), ktorým disponovala v čase pred podaním ústavnej sťažnosti a prostredníctvom ktorého sa mala/mohla domáhať preskúmania rozhodnutia prokurátora (rozumej prokurátora Krajskej prokuratúry v Bratislave), ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmieta sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu jej neprípustnosti.

III.2 Nedostatok odôvodnenia ako zákonom ustanovenej náležitosti

40. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľka v petite svojej ústavnej sťažnosti navrhovala, aby ústavný súd vyslovil aj porušenie čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1, 2 a 3, resp. čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, ktorým zodpovedá zákaz mučenia, právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a ochrana súkromia. V konkrétnej argumentácii v rámci svojej ústavnej sťažnosti žiadny z týchto článkov nepriradila k relevantným námietkam, ktoré by mali vzťah k napadnutému rozhodnutiu krajskej prokuratúry. Rovnaký nedostatok sa týka aj namietaného porušenia čl. 9 ods. 1 nariadenia. Ústavný súd navyše nie je typom dozorného orgánu podľa čl. 51 nariadenia, ktorý by mal právomoc chrániť práva a slobody fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov podľa tohto nariadenia. Taktiež samotné nariadenie nepatrí medzi medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré obsahujú katalóg práv, ktorých porušenie by mohol posúdiť ústavný súd.

41. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej absencia zmysluplného, ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ako východiskového rámca ústavnej sťažnosti spôsobuje nedostatok zákonom ustanovenej náležitosti podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 241/2013, III. ÚS 313/2016, III. ÚS 570/2017).

42. Ústavný súd preto musel odmietnuť ústavnú sťažnosť v tejto jej časti aj z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

43. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľkou v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal.

III.3 Obiter dictum

44. Ústavný súd konštatuje, že ak by aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky neodmietol pre neprípustnosť, musel by ju odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú z nasledujúcich dôvodov.

44.1 K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

44.1.1 V nadväznosti na podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľky, ktorá v konečnom dôsledku súvisí s jej nespokojnosťou s výsledkom vybavenia trestného oznámenia, ktoré podala, ústavný súd považuje za potrebné tiež poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva alebo slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd. Ústavný súd ešte dodáva, že právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, II. ÚS 28/06). Uvedený článok ústavy garantuje ochranu pred protiústavným postupom orgánov verejnej moci v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o subjektívnych právach fyzických osôb alebo právnických osôb.

44.1.2 Z čl. 6 ods. 1 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na trestnom oznámení proti tretej osobe) nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní [porov. Dziedzic v. Poľsko, č. 50428/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers v. Švédsko, č. 11826/85, rozsudok ESLP z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierek v. Poľsko, č. 10675/02, rozsudok ESLP z 21. 9. 2004, bod 48, tiež II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, II. ÚS 28/06, III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06, II. ÚS 88/99, IV. ÚS 423/09, II. ÚS 738/2016]. V prípade namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda pri namietaní porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd poukazuje na to, že tento článok sa týka iba

rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014, IV. ÚS 132/2020).

44.1.3 V danom prípade orgány činné v trestnom konaní po zvážení všetkých okolností prípadu dospeli k záveru, že skutok, ktorý bol predmetom trestného oznámenia sťažovateľky, nenapĺňa definičné znaky trestného činu. Ústavný súd už konštatoval, že skutok (alebo určitý dej, ktorý sa odohral) sa nestáva trestným činom len preto, lebo ho za trestný čin označí oznamovateľ. Samotné posúdenie, či skutok napĺňa alebo nenapĺňa definičné znaky trestného činu (§ 8 Trestného zákona), resp. či sú prítomné okolnosti vylučujúce jeho protiprávnosť ako jeden z definičných znakov trestného činu, je plne v kompetencii orgánov činných v trestnom konaní. Každý má síce zákonný nárok na to, aby sa jeho podaniami, návrhmi a sťažnosťami kompetentné orgány zaoberali a aby ich vybavili, avšak nikto nemá nárok na to, aby výsledok tohto vybavenia zodpovedal jeho predstave (III. ÚS 173/2018).

44.1.4 Čo sa týka ostatných základných práv, práv a článkov ústavy, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovateľka domáhala vo svojej ústavnej sťažnosti (t. j. nad rámec už rozobraného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd konštatuje, že tieto nemajú žiadnu súvislosť vo vzťahu k sťažovateľkou napadnutému konaniu, resp. nie sú žiadnym spôsobom odôvodnené.

44.2 K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 14 a čl. 46 ods. 2, 4 a čl. 48 ods. 1 ústavy

44.2.1 Konkrétne k čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 14 a čl. 46 ods. 4 ústavy ústavný súd uvádza, že tieto sú súčasťou základných princípov ústavy a vzhľadom na to nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych konaniach o porušení základných práv a slobôd uvedených v druhej hlave ústavy, ale vyslovenie ich porušenia je *de facto* viazané na vyslovenie porušenia konkrétneho základného práva (m. m. II. ÚS 821/00, I. ÚS 176/07I. ÚS 485/2010, I. ÚS 229/2019).

44.2.2 K sťažovateľkinej argumentácii vo vzťahu k čl. 48 ods. 1 ústavy ústavný súd podotýka, že základné právo na zákonného sudcu sa týka iba sudcu, nemožno ho extenzívne priradiť aj k vyšetrovateľovi Policajného zboru. Navyše subjektívne pocity sťažovateľky voči konajúcim vyšetrovateľom, ako aj ich procesný postup v súlade so zákonom nemôžu byť základom ich zaujatosti (ako konštatovala aj krajská prokuratúra v napadnutom uznesení, pozn.).

44.2.3 Vo vzťahu k čl. 46 ods. 2 ústavy ústavný súd poukazuje na to, že podstata tohto článku ústavy spočíva v zakotvení práva osoby (fyzickej alebo právnickej) obrátiť sa na všeobecný súd, aby preskúmal zákonnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy v prípade, ak sa táto osoba považuje za ukrátenú na svojich právach rozhodnutím takého orgánu. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že krajská prokuratúra nie je v rámci trestného konania orgánom verejnej správy, ale orgánom činným v trestnom konaní nevydávajúcim správne rozhodnutia.

44.2.4 Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť pôjde vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

45. Na poli *obiter dicta* (bod 44 a nasl. tohoto odôvodnenia) ústavný súd už len na záver konštatuje, že aj v prípade, ak by dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti nebola jej neprípustnosť, musel by nevyhnutne dospieť k záveru o dostatočnom posúdení a tiež zrozumiteľnom a jasnom odôvodnení záverov krajskej prokuratúry pri posúdení sťažnosti sťažovateľky podanej proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru v napadnutom uznesení (v spojení s príslušným uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru). Napadnutým uznesením krajskej prokuratúry by preto vzhľadom na absenciu príčinnej súvislosti nemohlo dôjsť k porušeniu čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 14 a čl. 46 ods. 1, 2 a 4 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu